

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie analizy realiów współczesnego społeczeństwa europejskiego

(2007/C 93/11)

Dnia 5 października 2006 r. Komisja, działając na podstawie art. 262 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie analizy realiów współczesnego społeczeństwa europejskiego

Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 19 grudnia 2006 r. Sprawozdawcą był Jan OLSSON.

Na 432. sesji plenarnej w dniach 17-18 stycznia 2007 r. (posiedzenie z dnia 18 stycznia 2007 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 153 do 3 — 6 osób wstrzymało się od głosu — przyjął następującą opinię:

1. Wprowadzenie

1.1 W czerwcu 2006 r. Rada Europejska zwróciła uwagę na znaczenie zbliżenia wymiaru społecznego do obywateli i z zadowoleniem powitała zamierzenie Komisji Europejskiej dotyczące przeprowadzenia analizy realiów społecznych UE. Rada wniosła o to, by Komisja wydała sprawozdanie okresowe przed wiosennym szczytem w 2007 r. ⁽¹⁾

1.2 W takich okolicznościach Komisja Europejska zwróciła się do EKES-u o sporządzenie opinii rozpoznawczej na temat tego, jak „dokonać analizy rzeczywistości europejskiego społeczeństwa i zainicjować agendę na rzecz dostępu i solidarności, wymiar społeczny rozwijany równoległe i w ścisłej koordynacji z przeglądem jednolitego rynku” ⁽²⁾. Niniejsza opinia dotyczy tego pierwszego aspektu. W innej EKES dokonuje przeglądu rozwoju jednolitego rynku.

1.3 Komisja uważa, że „europejskie polityki i programy w zakresie solidarności powinny wspierać wyższą jakość życia oraz spójność społeczną i zwiększać zakres możliwości przysługujący obywatelom Unii, we współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i innymi władzami w terenie, jak również z partnerami społecznymi, oraz promować dialog społeczny i współdziałać ze społeczeństwem obywatelskim” ⁽³⁾. Proponowana analiza polegałaby na zbadaniu najważniejszych czynników wywołujących transformację społeczną i posłużyłaby za podstawę kształtowania polityki europejskiej w następnej dekadzie w celu wypracowania nowego konsensu w sprawie wyzwań społecznych, przed którymi staje Europa ⁽⁴⁾.

1.4 Inicjatywa ta odzwierciedla fakt, że na najwyższym szczeblu ponownie zainteresowano się kwestiami społecznymi w następstwie negatywnych wyników referendów we Francji i Holandii. Prezydencja brytyjska zaprosiła państwa członkowskie na specjalny szczyt (w Hampton Court) w październiku 2005 r. poświęcony europejskiemu modelowi społecznemu. Kanclerze Niemiec i Austrii zaproponowali, by w przeformułowanym traktacie konstytucyjnym uwzględniono rozdział dotyczący kwestii społecznych.

⁽¹⁾ Rada Europejska, czerwiec 2006 r., pkt 21

⁽²⁾ Pismo wiceprzewodniczącej Komisji Europejskiej Margot Wallström z 5 października 2006 r.

⁽³⁾ Por. *ibid.* oraz Plan osiągnięcia wyników dla Europy z myślą o obywatelach, COM(2006) 211 wersja ostateczna, s. 4-5

⁽⁴⁾ Por. program prac Komisji UE, COM(629) wersja ostateczna

1.5 EKES docenia intencje Komisji. Zauważa, że analiza realiów społeczeństwa europejskiego stanowi przykład podejścia szerszego niż tylko przegląd kwestii społecznych w tradycyjnym sensie. Analiza taka może być ważnym narzędziem przybliżenia UE do obywateli i spełnienia ich oczekiwań co do tego, jakie powinny być owoce europejskiej polityki. Inicjatywę tę można także postrzegać jako sposób osiągnięcia równowagi między społecznym i gospodarczym wymiarem UE.

1.6 EKES podkreśla, że pomysł takiego procesu analizy musi być precyzyjnie przemyślany w zakresie celów i sposobu realizacji w kolejnych fazach. Aby analiza była celowa, a nie stanowiła tylko przykładu akademickich rozważań, musi także wnieść wartość dodaną do unijnej polityki oraz unijnych działań i debat dotyczących realiów społecznych oraz powinna być z nimi spójna. Analiza musi zatem być jasno powiązana ze strategią lizbońską i agendą społeczną, ponadto w jej ramach muszą zostać ocenione instrumenty polityki społecznej UE i ich wdrażanie. Na jej przeprowadzenie trzeba także przewidzieć wystarczająco dużo czasu, aby zaangażować zorganizowane społeczeństwo obywatelskie na wszystkich szczeblach.

1.7 Niniejsza opinia stanowi pierwszy przyczynek Komitetu i po niej nastąpią inne działania w ramach procesu analizy.

2. Uwagi ogólne

2.1 Realia społeczeństwa europejskiego zostały już wnikliwie przeanalizowane przez naukowców, instytucje i organizacje ⁽⁵⁾. Rozpatrywano je także w różnych opiniach EKES-u, które mogą służyć za podstawę do formułowania wniosków i zaleceń.

Należy zwrócić uwagę na pozytywne aspekty rozwoju społecznego i gospodarczego w Europie, które stanowią główne czynniki kształtujące obecne realia społeczne: powszechnie uznawana na świecie jakość życia, wzrastająca długość życia, nowe możliwości ekonomiczne, mobilność społeczna, lepsze warunki pracy oraz wysoki poziom edukacji i zabezpieczenia społecznego. Trzydzieści wspaniałych lat (*les trente glorieuses*), tj. trzy

⁽⁵⁾ Biuro Doradców ds. Polityki Europejskiej — niezależny zespół ekspertów Komisji UE — wkrótce opublikuje dokument, który posłuży za kontekst.

pierwsze dekady powojenne, z pełnym zatrudnieniem i kompleksową ochroną socjalną, sprzyjały w Europie budowie względnie jednorodnego państwa opiekuńczego, stanowiącego fundament wzrostu gospodarczego.

2.2 EKES jest głęboko przekonany, że owe pozytywne aspekty są ściśle związane z odpowiednio uwzględnioną polityką gospodarczą, społeczną i polityką zatrudnienia, które się wzajemnie wzmacniają. EKES podkreśla, że politykę społeczną należy traktować jako czynnik produktywności.

2.3 Jednakże, jak to już dawno się zauważyło w ostatnich dziesięcioleciach, społeczeństwo europejskie staje przed głębokimi przemianami społecznymi: zatrudnienie i rynek pracy przechodzą poważne przekształcenia, które będą prowadzić do szybkiej zmiany realiów społecznych dla ludzi pracujących. Europa staje wobec bezprecedensowych zmian demograficznych. Należy dokładniej rozważyć i zanalizować przyczyny niższego przyrostu naturalnego. Doświadczenia wielu państw członkowskich pokazują, że do zwiększenia przyrostu naturalnego może prowadzić przemyślana polityka, która dzięki wszechstronnej i dobrze funkcjonującej opiece nad dziećmi oraz środkom zmierzającym do zwiększenia zatrudnienia wśród kobiet umożliwia godzenie życia rodzinnego z zawodowym. Także imigracja będzie stanowiła coraz ważniejszy element w procesie powstrzymywania trendu spadku populacji. Ważnym wyzwaniem jest też integracja imigrantów i mniejszości etnicznych.

2.4 Przemiany społeczno-gospodarcze, odzwierciedlone w przechodzeniu do globalnego, postindustrialnego i starzejącego się społeczeństwa, stworzyły nowe możliwości, lecz także nowe rodzaje ryzyka społecznego. Obejmą one szersze warstwy ludności niż dotychczas. Podminowaniu ulega zdolność państwa opiekuńczego do zapewnienia dobrobytu wszystkim jego obywatelom poprzez odpowiednią i zrównoważoną politykę zatrudnienia i opieki społecznej. Nadal utrzymuje się ubóstwo, które wiąże się w szczególności z trwałym ryzykiem wykluczenia społecznego i braku stabilizacji. Objęte nim osoby to głównie kobiety, imigranci, młodzież i niewykwalifikowani robotnicy. Ubóstwo wzrasta w niektórych regionach o nieodmiennie wysokim bezrobociu. Gwałtowne przejście do gospodarki opartej na wiedzy sprawia, że kompetencje szybko się dezaktualizują, a kariera zawodowa jest mniej stabilna. Elastyczności towarzyszyć muszą nowe formy zabezpieczenia społecznego oraz aktywna polityka zatrudnienia i polityka w zakresie kształcenia się przez całe życie, tak aby zapobiegać ryzyku braku stabilizacji, które może ona wywoływać.

2.5 Również nowe struktury rodziny, styl życia, wzorce kulturowe, przemiany demograficzne, skupienie ludności w ośrodkach miejskich, większa mobilność, łatwiejszy dostęp do informacji, wzorce konsumpcji oraz indywidualne zachowanie są czynnikami przekształcającymi społeczeństwo; ponadto zmiany środowiska i klimatu wkrótce w znacznym stopniu dotkną obywateli i społeczeństwo. Należy również wziąć pod uwagę opinię publiczną i reprezentowane przez nią postawy.

2.6 Ogólny postęp gospodarczy i społeczny w Europie często skrywa wielką różnorodność i nierówności istniejących realiów

społecznych na wszystkich poziomach. Ostatecznie wszakże liczy się społeczna rzeczywistość danego miejsca i jakość życia każdej poszczególniej osoby. Analiza realiów społecznych musi się zatem zaczynać na podstawowym poziomie społeczeństwa.

2.7 Różnorodność znacznie się zwiększyła wraz z dwiema ostatnimi falami rozszerzenia. Każde wcześniejsze rozszerzenie sprawiało, że Unia Europejska zajmowała się realiami społecznymi, dzięki czemu proces przystąpienia przebiegał płynnie. Przez ten pryzmat można postrzegać wiele priorytetowych kierunków polityki społecznej UE, np. takie jak bezpieczeństwo socjalne dla imigrantów zarobkowych, spójność społeczna, dialog społeczny, polityka zatrudnienia i równość płci.

Rozszerzenie wiąże się z dużymi wyzwaniami dla spójności UE i realizacji celów lizbońskich, zwłaszcza w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnienia. W raporcie Wima Koka w sprawie przeglądu śródkresowego realizacji strategii lizbońskiej zawarto ostrzeżenie, że rozszerzenie prowadzi w UE do napięć, które będą się wzmacniać, „póki nie będzie perspektyw na osiągnięcie konwergencji”. W najbliższych latach akcent w zakresie polityki integracyjnej trzeba ponownie położyć na społeczne pogłębienie Unii. W tym celu Unii Europejskiej niezbędne są m.in. makroekonomiczne warunki ramowe, ukierunkowane na wsparcie wzrostu i zatrudnienia.

EKES stwierdza, że pomiędzy państwami członkowskimi utrzymują się znaczne różnice gospodarcze i społeczne. Uważa, że rozszerzenie nie powinno być traktowane jako ryzyko degradacji wymiaru społecznego, ale raczej jako szansa na udoskonalenie warunków życia i pracy nie tylko w nowych państwach członkowskich, lecz także w całej Europie, szansa wspierana przez bardziej ukierunkowaną politykę europejską.

2.8 Analizę realiów społecznych można postrzegać jako ważne działanie służące kształtowaniu koncepcji europejskiego modelu społecznego na przyszłość na podstawie zaproponowanej w przyjętej niedawno opinii EKES-u⁽⁶⁾: chodzi o dynamiczny model odpowiadający nowym wyzwaniom i zapewniający wszystkim obywatelom poczucie istnienia demokratycznego, przyjaznego dla środowiska, konkurencyjnego, opartego na solidarności obszaru, w którym następuje integracja społeczna i panuje dobrobyt.

3. Uwagi szczegółowe

3.1 Jak powiedziano powyżej, Komitet analizował realia społeczeństwa europejskiego niemal we wszystkich dziedzinach społecznych, nie tylko w odpowiedzi na zwykłe wnioski Komisji, lecz także poprzez inicjatywy z opinii własnej i opinie rozpoznawcze.

3.2 Ostatnie opinie EKES-u dotyczyły np. obywatelstwa, zatrudnienia, warunków pracy, kształcenia się przez całe życie, spójności społecznej i terytorialnej, ochrony socjalnej, wykluczenia społecznego, osób niepełnosprawnych, kwestii płci, młodzieży, praw dziecka, starzenia się, imigracji i integracji, środowiska i rozwoju zrównoważonego, bezpieczeństwa

⁽⁶⁾ Por. opinia EKES-u z dnia 6 lipca 2006 r. w sprawie „Spójność społeczna: wypełnić treścią europejski model społeczny”, sprawozdawca: Ernst Erik Ehnmark, Dz.U. C 309 z 16.12.2006

żywności i ochrony konsumentów, komunikacji i transportu, turystyki, usług użyteczności publicznej, zdrowia publicznego, otyłości, społecznych następstw zmian klimatycznych oraz coraz bardziej kompleksowej strategii lizbońskiej.

Niektóre z opinii rozpoznawczych i opinii z inicjatywy własnej sporządzonych w ostatnim czasie mają bardzo duże znaczenie dla analizy realiów społecznych⁽⁷⁾. Obecnie trwają również prace nad opiniami, które będą służyły celom procesu analizy.

3.3 Aby przeprowadzić ocenę konkretnych oraz ogólnych realiów społecznych, jak też dokonać pomiaru skuteczności środków swojej polityki, UE musi dysponować wskaźnikami, które dadzą wystarczająco szczegółowy i wierny obraz rzeczywistości. W celu rozwinięcia „wydajności opieki społecznej” EKES zasugerował wzorce oraz bardziej wiarygodne, jakościowe wskaźniki⁽⁸⁾, które powinny stanowić element procesu analizy. EKES ponownie wnosi, by do udziału w procesie tworzenia i oceniania wskaźników zaproszono zainteresowane strony⁽⁹⁾.

3.4 EKES zwraca uwagę na brak statystyk z zakresu rynku pracy i migracji oraz na potrzebę zgromadzenia bardziej wyczerpujących danych z punktu widzenia płci i ubóstwa. EKES proponuje zatem, by powierzyć Eurostatowi, wraz z niezbędnymi zasobami, zadanie opracowania takich statystyk, które wiernie odzwierciedlałyby społeczne trendy w społeczeństwie; działania te uzupełniłaby analiza o charakterze bardziej jakościowym, przeprowadzona przez Fundację Dublińską.

(7) Por. następujące opinie EKES-u:

- Ubóstwo kobiet w Europie, 29 września 2005 r., sprawozdawca: p. King (DzU C 24 z 31.1.2006)
- Relacje międzypokoleniowe, 16 grudnia 2004 r., sprawozdawca: p. Bloch-Lainé (DzU C 157 z 28.6.2005)
- Imigracja w UE a polityka integracji — współpraca między władzami regionalnymi i lokalnymi a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, 13 września 2006 r., sprawozdawca: Pariza Castanos, Dz.U. C 318 z 23.12.2006
- Udział społeczeństwa obywatelskiego w walce ze zorganizowaną przestępczością i terroryzmem, 13 września 2006 r., sprawozdawcy: pp. Rodriguez Garcia-Caro, Pariza Castanos, Cabra de Luna, Dz.U. C 318 z 23.12.2006
- Obywatelstwo europejskie i sposoby jego uwidaczniania i urzeczywistniania, 14 września 2006 r., sprawozdawca: p. Vever, Dz.U. C 318 z 23.12.2006
- Polityka zatrudnienia: Rola EKES po rozszerzeniu UE i w kontekście procesu lizbońskiego, 9 lutego 2005 r., sprawozdawca: p. Greif (DzU C 221 z 8.9.2005)
- Przemiany przemysłowe i spójność gospodarcza, społeczna i terytorialna, 7 czerwca 2004 r., sprawozdawca: p. Leiriao, współsprawozdawca: p. Cué,
- Zakres i skutki delokalizacji przedsiębiorstw, 14 lipca 2005 r., sprawozdawca: p. Rodriguez Garcia-Caro, współsprawozdawca: p. Nusser, Dz.U. C 294 z 25.11.2005
- Elastyczność i pewność zatrudnienia (*flexicurity*): przypadek Danii, 17 maja 2006 r., sprawozdawca: p. Vium, Dz.U. C 195 z 18.8.2006,
- Społeczny wymiar kultury, 31 marca 2004 r., sprawozdawca: p. Le Scornet (DzU C 112 z 30.4.2004)
- Przemoc domowa wobec kobiet, 16 marca 2006 r., sprawozdawca: p. Heinisch (DzU C 110 z 9.5.2006)
- Sprostac wyzwanii zmian klimatu — rola społeczeństwa obywatelskiego, 14 września 2006 r., sprawozdawca: p. Ehnmark, Dz.U. C 318 z 23.12.2006

(8) Por. opinia EKES-u z dnia 13 lipca 2005 r. w sprawie komunikatu Komisji w sprawie agendy społecznej, sprawozdawca: p. Ursula Engelen-Kefer (DzU C 294, 25.11.2005)

(9) Por. opinię EKES-u w sprawie wskaźników społecznych (opinia z inicjatywy własnej), sprawozdawca: Giacomina Cassina (DzU C 221, 19.9.2002)

4. Nowy konsensus w sprawie wyzwań społecznych stojących przed Europą — ogólny zarys

Niezbędne zaangażowanie zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego

4.1 EKES podkreśla, że analiza realiów społecznych w celu wypracowania nowego konsensu musi się opierać na procesie angażującym — w ramach podejścia oddolnego — zorganizowane społeczeństwo obywatelskie na wszystkich szczeblach. Na wspomnianą analizę trzeba przewidzieć wystarczająco dużo czasu, aby rzeczywiście dotrzeć do obywateli i ich organizacji. W przeciwnym razie będzie istniało ryzyko, że dojdzie jedynie do powierzchownych konsultacji między ekspertami na wyższym szczeblu.

4.2 Ponieważ analiza realiów społecznych musi być przeprowadzana na najniższym szczeblu, to obok samorządów lokalnych także partnerzy społeczni i inne zainteresowane podmioty mają do odegrania ważną rolę w odkrywaniu i nazywaniu objawiających się dopiero potrzeb i problemów społecznych. Wspólne doświadczenie może zostać wykorzystane do mobilizowania przedsiębiorstw i obywateli do działań na szczeblu lokalnym, będzie również przydatne w przeprowadzaniu bardziej systematycznej analizy, która zostanie przeprowadzona na szczeblu krajowym i europejskim.

4.3 EKES uważa, że w celu sprzyjania podejściu oddolnemu i odpowiednim „metodom” Komisja powinna wesprzeć finansowo organizację procesu analizy na szczeblu krajowym i regionalnym oraz udzielić pomocy logistycznej w celu zainicjowania działań związanych z analizą. Ważne jest także, by wypracować nowe metody i przekazywać dobre praktyki dotyczące sposobów włączenia wszystkich zainteresowanych stron.

4.4 Stosowane w analizie realiów społecznych podejście oddolne powinno zostać określone przez same jej podmioty. Nie można nakładać jakichkolwiek ograniczeń na uczestników debaty. Wszelako zgodnie ze stanowiskiem Komisji EKES zaleca, by wzięto pod uwagę kilka zagadnień przekrojowych, takich jak równe szanse i niedyskryminacja, prawa socjalne i dostęp do usług użyteczności publicznej oraz powiązania między wymiarem gospodarczym i społecznym⁽¹⁰⁾.

4.5 Rządy krajowe powinny traktować ten proces poważnie i pozwolić, by analiza i jej wnioski stanowiły wkład w krajowe programy reform w ramach strategii lizbońskiej oraz w inne dziedziny polityki.

4.6 EKES może odgrywać aktywną rolę zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, czyniąc to za pośrednictwem swoich członków i reprezentowanych przez siebie organizacji. Należy ponadto zmobilizować rady społeczno-gospodarcze w krajach, w których takowe istnieją, bądź też inne podobne organizacje.

4.7 Na szczeblu europejskim EKES może zorganizować, we współpracy z Komisją, forum uczestników, tak aby na początku procesu ustalić „mapę drogową” działań oraz zapewnić ich monitorowanie, kiedy proces będzie dobiegał końca. Komitet proponuje, by do działań w tej dziedzinie włączyć grupę łącznikową ds. europejskich organizacji i sieci społeczeństwa obywatelskiego⁽¹¹⁾.

⁽¹⁰⁾ Proces analizy zostanie przeprowadzony w roku 2007, który ogłoszono Europejskim Rokiem Równych Szans.

⁽¹¹⁾ Owa grupa łącznikowa jest zarówno organem łącznikowym, jak i strukturą dialogu politycznego między EKES-em a organizacjami i sieciami społeczeństwa obywatelskiego.

5. Nowy program działania w dziedzinie społecznej

5.1 Omawianej analizie powinny podlegać także różne metody i instrumenty polityki społecznej UE oraz ich skuteczność w podejmowaniu nowych wyzwań społecznych. Należy znaleźć właściwą równowagę między rozgraniczeniem a komplementarnością kompetencji UE i państw członkowskich oraz między stosowaniem europejskich działań legislacyjnych a otwartą metodą koordynacji (OMK). Jednocześnie niezbędne jest wdrażanie istniejącego dorobku wspólnotowego.

5.2 Należy przeanalizować obecne instrumenty unijne w celu określenia ich skuteczności, czyniąc to także na tle scenariusza ewentualnego pogorszenia się polityki społecznej i dorobku społecznego UE. W listopadzie 2006 r. fińska prezydencja zorganizowała konferencję na temat „Europeizacja opieki społecznej”, której jeden z wniosków głosił, że należy dalej rozwijać europejski wymiar polityki społecznej i że powinien on uwzględniać lepsze wykorzystanie OMK.

5.3 Istnieją znaki zapytania co do skuteczności OMK, ze względu na brak prawdziwego zaangażowania ze strony wielu rządów. W procesie analizy należy zbadać sposoby wzmocnienia OMK, by odgrywała ona kluczową rolę w osiągnięciu celów strategii lizbońskiej.

5.4 Zróżnicowanie i priorytety krajowe ograniczają możliwości legislacji w dziedzinie społecznej na szczeblu unijnym. Wnioski z procesu analizy muszą wszakże być oceniane w odniesieniu do potrzeby zainicjowania, zmiany lub uproszczenia prawodawstwa. Zasadnicze działania legislacyjne w danych dziedzinach mogą okazać się konieczne, jeśli nadmierne różnice pogorszą wyniki gospodarcze i staną się źródłem napiętych stosunków między państwami członkowskimi.

5.5 EKES podkreśla szczególną i istotną rolę dialogu społecznego na wszystkich szczeblach zarówno w procesie analizy realiów społecznych, jak i w podejmowaniu inicjatyw zmierzających do znalezienia wspólnych rozwiązań napotykanym problemom. Na szczeblu europejskim należy w pełni wykorzystać możliwości dialogu społecznego, który ma podstawę w Traktacie. Komitet popiera trzyletni program europejskich partnerów społecznych i zauważa z satysfakcją, że UE wzmacnia dialog społeczny w nowych państwach członkowskich.

5.6 Wzmocnić trzeba udział innych organizacji przedstawicielskich społeczeństwa obywatelskiego w procesie kształtowania polityki. Organizacje te działają w różnych dziedzinach

społecznych na wszystkich szczeblach i mają za zadanie udzielać głosu obywatelom oraz mobilizować ich do wspólnych działań mających na celu poprawę warunków życia. Należy uznać ich rolę zarówno w analizie, jak i zarządzaniu polityką społeczną. Należałoby także lepiej wspierać rolę gospodarki społecznej w organizowaniu produkcji i usług w sposób, który pozwoliłby zaspokoić potrzeby obywateli i poprawić ich warunki życia.

5.7 EKES sugeruje, aby w ramach podsumowania procesu analizy Komisja Europejska zorganizowała poświęcony realiom społecznym „szczyt obywateli”, na którym byłiby obecni przedstawiciele wszystkich uczestników. Komisja będzie odgrywać decydującą rolę w ustalaniu, które zagadnienia realiów społecznych podejmowane są najlepiej na szczeblu unijnym. Będzie trzeba zachęcić zorganizowane społeczeństwo obywatelskie, parlamenty krajowe i organy regionalne do przedstawienia własnych propozycji. EKES sugeruje także, by w następstwie procesu analizy zorganizowano drugie specjalne posiedzenie Rady Europejskiej poświęcone europejskiemu modelowi społecznemu (Hampton Court 2).

5.8 W celu stworzenia podstawy nowego konsensu w sprawie wyzwań społecznych stojących przed Europą można wstępnie opracować nowy „program działania w dziedzinie społecznej”, uwzględniając zarówno realia ekonomiczne, jak i społeczne oczekiwania. Komitet chciałby zwrócić uwagę, że taki właśnie program towarzyszył wprowadzeniu w latach 80. strategii osiągnięcia jednolitego rynku do roku 1992, dziś natomiast Komisja pragnęłaby widzieć „wymiar społeczny rozwijany równoległe i w ścisłej koordynacji z przeglądem jednolitego rynku”.

5.9 Program taki musiałby siłą rzeczy opierać się na wspólnych wartościach, na zdecydowanym potwierdzeniu związku między postępowaniem społecznym a postępowaniem gospodarczym oraz na (ponownym) określeniu więzi spajającej europejskie społeczeństwo, łączącej obywateli i państwa członkowskie, pozwalającej osiągnąć wyższy poziom kapitału społecznego. Towarzyszyłaby mu szczegółowa i konkretna agenda łącząca różne podmioty, służąca refleksji o skutecznym wykorzystaniu aktualnych instrumentów UE i pozwalająca odpowiedzieć na społeczne potrzeby i oczekiwania zarówno na szczeblu unijnym, jak i krajowym, w kontekście globalizacji i w ramach szerszego europejskiego dorobku społecznego.

Bruksela, 18 stycznia 2007 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Dimitris DIMITRIADIS